

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ
РОБОТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР**

**CURRENT PROBLEMS OF SOCIAL WORK
AND SOCIAL SECURITY:
EUROPEAN AND NATIONAL DIMENSION**

**Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції
27-29 травня 2021 року**

Луцьк – 2021

УДК 364(4 + 477) (08)

A43

Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 5 від 28 квітня 2021 р.)

НАУКОВА РЕДАКЦІЯ

Дубич К. В. – доктор педагогічних наук, професор

Лякішева А.В. – доктор педагогічних наук, професор

Слозанська Г.І. – доктор педагогічних наук, доцент

Чернета С. Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент

Дурманенко Є. А. – кандидат педагогічних наук, доцент

Гулько С. О. – кандидат педагогічних наук, доцент

A43 Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір : Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (27–29 травня 2021 року) [Текст] / за заг. ред. С. Ю. Чернети. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. 208 с.

У збірнику представлено матеріали доповідей учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір».

Матеріали подано в авторській редакції.

Сорока Ольга	
ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	142
Файдюк Олена	
ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИЦЯМ БОЙОВИХ ДІЙ В УМОВАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	146
РОЗДІЛ 3. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ, СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	151
Гунько Степан	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	151
Коваль Ганна, Галабурда Мар'яна	
ОСВІТНІ ПОСЛУГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ НАДАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ.....	155
Корпач Надія	
ДОКУМЕНТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	160
Косинська Олена	
ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	164
Міщик Людмила	
АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	168
Остапчук Вікторія	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	172
Петрович Валерій	
ОРГАНІЗАЦІЯ ФАХОВОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	177

Петрук Вікторія	
ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	178
Савицька Анна	
ВИЗНАЧЕННЯ СТАНУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З СОЦІАЛЬНО ВИКЛЮЧЕНОЮ МОЛОДДЮ.....	186
Спіріна Тетяна, Котелевець Анастасія	
СОЦІАЛЬНА АКТИВНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	189
Чернета Світлана	
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ ФАХІВЦЯ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА УСПІШНОГО ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ.....	193
Шахов Володимир, Шахов Владислав	
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	197
ДОДАТКИ.....	202

*Ольга Сорока,
доктор педагогічних наук, професор,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства питання досягнення успіху у професійній діяльності є надзвичайно актуальним. Доволі складно цього досягнути фахівцям соціальної сфери – соціальним працівникам і соціальним педагогам. Це зумовлено міфами, які існують навколо цих професій, їх низькою авторитетністю у суспільстві, невеликою оплатою праці, відсутністю досвіду роботи у молодих фахівців та іншими негативними факторами. Як наслідок, у соціальній сфері спостерігається плінність кадрів, низька продуктивність праці, подекуди неякісне надання соціальних послуг особам, які потребують допомоги. Все це вкрай негативно позначається на престижності професій «соціальний працівник» / «соціальний педагог», хоча в світі їх відносять до вкрай необхідних і престижних. Таким чином, проблема досягнення успіху в професійній діяльності є надзвичайно актуальною та важливою.

Підтримуємо А. Міельчарек [2] у тому, що стратегія життя, орієнтована на успіх, заохочує людину самоідентифікуватися через свої життєві та професійні досягнення за допомогою індивідуальних властивостей, які розцінюються як життєвий успіх. У нашому розумінні, професійний успіх є характеристикою діяльності, що передбачає високу продуктивність праці, швидкість, безпомилковість і високий професіоналізм трудових дій.

Питання професійного успіху завжди було актуальним для представників різних професій, при цьому фахівці соціальної сфери не є виключенням. Професійний успіх, на думку Н. Метулинської, є не лише результатом, а й процесом, під час якого завдяки мотивації та самоактуалізації можливо в повній мірі реалізувати особистісний творчий потенціал, втілений у матеріальному чи нематеріальному об'єкті [1]. Уявлення людини про успіх є важливою особистісною характеристикою, що визначає поведінкову активність фахівця.

Пояснюючи феномен «успіху», В. Орлов акцентує увагу на його суперечливості, що проявляється у таких аспектах: по-перше, можна говорити про суперечності суб'єктивного (співвідноситься

індивідуалізацією особистості в докiллі, з особистісними критеріями успішності чи неуспішності) та об'єктивного (обумовлений стереотипами успішності, прагненням бути визнаним у студентській групі, професійному товаристві) в успіху. По-друге, існує суперечність між життєвими домаганнями і реальними можливостями для їх реалізації у професійній діяльності, що обумовлено, як нестабільністю соціального середовища, так і неготовністю особистості до проектування професійної кар'єри. По-третє, успіх є результатом професійної життєдіяльності фахівця, метою, своєрідним відправним пунктом, що скеровує особистість у процесі її професійного розвитку [3].

Досліджуючи проблематику успіху, О. Согомонов [4] трактує його як інтерсуб'єктивне поняття, що означає виставу у системі соціальної взаємодії (з позиції властивих успіху демонстративності та театральності). На цій підставі він виокремлює специфічні риси успіху, пов'язані з професійною кар'єрою, а саме:

- успіх є своєрідною публічною дією, оскільки він проектується та інсценується суб'єктом як багатоактна соціальна дія. Окрім цього, успіх у кар'єрі відрізняється «публічністю», що пропагується в суспільстві;

- повторюваність успіху, пов'язана з тим, що його в будь-який момент можна заново інсценувати та режисерувати, обираючи схожі соціальні ситуації, шляхи його досягнення та засоби;

- легка передбачуваність наслідків, незважаючи на різноманітність дій для досягнення успіху;

- ситуативність успіху, пов'язана з невіддільністю від суб'єкта успіху та просторово-часових характеристик («тут» і «зараз»);

- історичність успіху, що проявляється у його періодичному повторенні, тому успіху ніхто й нікого не може навчити, до нього можна прищепити інтерес, правильно сформувавши мотивацію досягнення успіху;

- одиничність успіху пов'язана з його присвоєнням суб'єкту, що робить його таким собі біографічним проектом.

Професійний успіх фахівця соціальної сфери визначається результативністю його діяльності. Він ставить перед собою щоденні завдання, формулює цілі на майбутнє, виконання яких потребує часу, зусиль, ресурсів. Щоб зберегти своє здоров'я, уникнути перевантажень та оптимізувати результативність професійної діяльності, соціальному працівникові/ соціальному педагогові

потрібно навчитися правильно організовувати і планувати свій час. Корисною технологією в цьому відношенні є тайм-менеджмент – це комплексна система, що передбачає наявність умінь використовувати практичні методи постановки цілей, планування часу, ухвалення рішень і контролю за виконанням поставлених завдань [5]. При цьому, ми переконані, що тайм-менеджмент не може бути єдиним універсальним механізмом для підвищення особистої і професійної ефективності роботи фахівця соціальної сфери.

Технологія тайм-менеджменту вимагає доволі високої особистісної організаційної готовності, скрупульозного самоконтролю, постійного аналізу і перегляду своїх цілей, корегування на цій основі завдань і самооцінювання власної діяльності. В разі поверхневого оволодіння техніками тайм-менеджменту, у багатьох створюється враження, що вони можуть легко самостійно вирішувати будь-які професійні та особистісні проблеми.

Головною перевагою тайм-менеджменту є те, що планування робочого часу дає змогу суттєво його економити. Тому у соціального працівника відповідно з'явиться можливість використовувати наявний робочий час для продуктивної, успішної діяльності, досягати поставленої мети з мінімальними витратами зусиль і часу. Планування часу, як складова тайм-менеджменту, означає підготовку до реалізації наміченої цілі і структурування робочого часу.

Вважаємо, що оптимізувати професійну діяльність соціального працівника / соціального педагога можливо за рахунок комплексного використання технологій тайм-менеджменту. Серед найбільш популярних у теорії і практиці управління часом називають метод «Альпи», матрицю Ейзенхауера, систему Франкліна тощо. Так, метод «Альпи» є ефективним інструментом при складанні планів дня з визначенням їх тривалості, урахуванням бюджету робочого часу, резервуванням часу на непередбачувані справи, делегуванням частини завдань та контролем за їхнім виконанням. Система Франкліна передбачає розподіл будь-якого великого завдання на менші за обсягом завдання, а ті, в свою чергу, на більш дрібні завдання. Візуально це виглядає як піраміда, де перший «поверх» складає список життєвих цінностей людини.

Цікавою, на нашу думку, технологією ефективного планування робочого часу є матриця Ейзенхауера, яка допомагає розподілити всі справи на день за пріоритетом, враховуючи важливість і терміновість. Зокрема, матриця має чотири блоки:

- 1) категорія А – справи термінові й важливі, які потрібно зробити в першу чергу і які вимагають невідкладного втручання;
- 2) категорія В – справи важливі й нетермінові, але їхнє невчасне виконання перенесе їх до категорії А;
- 3) категорія С – справи неважливі й термінові;
- 4) категорія D – справи не важливі й не термінові.

Основними завданнями, які дає змогу розв'язати тайм-менеджмент, є постановка цілей, планування завдань, ведення обліку часу в процесі реалізації завдань. Систематичне послідовне використання на практиці технологій тайм-менеджменту дасть змогу фахівцям соціальної сфери суттєво підвищити продуктивність і результативність своєї повсякденної діяльності, тим самим досягнувши успіху у професійній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Метулинська Н. М. Мотивація наукової діяльності та професійний успіх у науці. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2012. Вип. 56. С. 163–170.
2. Міельчарек А. Поняття кар'єри та професійного успіху в системі соціологічних категорій. *Наукові праці МАУП*. Сер. : Економічні науки. Психологічні науки. 2013. Вип. 2. С. 117–122. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaure_2013_2_23
3. Орлов В. Формування уявлень майбутнього вчителя мистецьких дисциплін про професійний успіх. *Етика і естетика педагогічної дії*. 2015. Вип. 9. С. 151–162.
4. Согомонов А. Ю. Достижительская культура. М. : Электрон. книга, 2002. 500 с.
5. Сорока О. В. Технологічний аспект самоменеджменту. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Педагогічні науки 2018. № 1 (315). Ч. I. С. 132–140.

*Олена Файдюк,
аспірантка II року навчання,
спеціальності 231 «Соціальна робота»,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИЦЯМ БОЙОВИХ ДІЙ В УМОВАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

В Україні досі актуальним є питання розробки та підготовки програм з метою надання соціально-психологічної допомоги

Підписано до друку 24.05.2021. Формат 60×84 ¹/₁₆.
Ум. друк. арк. 13,25. Зам № 84. Наклад 100.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Друк офсетний.

Друк ПП Іванюк В. П.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка,
65. Свідоцтво Держкомінформу
України ВЛн № 31 від 04.02.2004 р.